

Miljenko Stojić

UNATOČ SVEMU

Miljenko Stojić rođen je 1. lipnja 1960. u Dragičini. Pučku školu završio je na Čerinu. Pohađa Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom te nakon mature stupa u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Bogoslovlje sluša na više učilišta: Zagreb, Sarajevo, Jeruzalem. Za svećenika je zaređen u Mostaru 1987. Kao župni pomoćnik službuje u Mostaru, Konjicu i Čapljini. Odlazi na postdiplomski studij u Rim. Na Papinskom sveučilištu "Antonianum" postiže licencijat iz teologije, specijalnost kršćanska i franjevačka duhovnost. Vraća se u domovinu te službuje kao pomoćnik odgojitelja bogoslova Hercegovačke franjevačke provincije u Zagrebu. Trenutno živi i radi u Međugorju kao župni pomoćnik.

MILJENKO STOJIĆ - UNATOČ SVEMU

KNJIŽNICA NAŠIH OGNJIŠTA

Knjiga 88.

Urednik:
FERDO VLAŠIĆ

Izdavač:
NAŠA OGNJIŠTA - TOMISLAVGRAD

Za izdavača:
GABRIJEL (PERO) MIOČ

Lektor:
JAKOV BUBALO

Tisak: GRAFOTISAK GRUDE

MILJENKO STOJIĆ

U N A T O Č S V E M U

NAŠA OGNJIŠTA

Tomislavgrad, 1994.

*OCU MOME FRANJI
MAJCI MOJOJ ŠIMI
KOJI ČUŠE
MOJ PRVI PLAČ
I MOJ PRVI SMIJEH
OVA PROMIŠLJANJA
POSVEĆUJEM*

KORACI BLAGI,
KORACI TEŠKI

ISPOVIJED

Ponovno pišem pjesme,
diram u svoje rane,
ostavljam nekomu drugomu
život smiren i zadovoljan,
ponekad me nagriza dvojba
hoću li uspjeti stupati hrabro,
iskreno, otvoreno i bez primisli,
zamišljam onoga koji će ovo čitati,
kojemu ću postati prijatelj,
a da ga nikada uspjeti upoznati neću,
onoga koji će odmahnuti rukom,
reći da to nema smisla.

Moje noći i dani
postaju osluškivanje onog nepoznatog,
što progovara u dubini,
što se ne da krivotvoriti,
ponekad me boli, kad nikog drugog ne boli,
ponekad se radujem kad nitko drugi to ne čini.

Otvaram vrata, otvaram prozore,
nek uđe svjetlost, nek uđu glasovi,
živjeti ima smisla
samo u sigurnoj nesigurnosti otvorenosti,
sve ostalo je samo strah i varka.

BUNIM SE

Ja ne želim gledati žute ptice
slijepljene od izbljedjela novinskog papira,
ne želim nositi lažni zlatokrug
oko svoga trudnoga čela
i zato, ja se bunim, o Bože.

Udružiti ću svoje napore s ljudima
što kao i ja ću besciljnost čekanja,
toplom riječju prodirati ću svuda,
a tebe molim, pomози mi, o Bože
jer bune su teška nesigurna stvar.

LUTANJE

Stajao si sam, okružen tišinom,
i prebirao po mislima razasutim,
nadajući se da ćeš opet,
kao i prije, znati odgonetati
tajanstvena slova ove zemlje.

No, nisi više znao
što svojim, a što tuđim nazivaš
i miriše li zemlja ova crna
još uvijek kao nekada
kada si je svojom nazivao.

I sve su ti misli letjele onamo
odakle se vratiti neće,
a ti si to znao, pa ipak
zaustaviti ih mogao nisi,
jer previše za te smjele biše.

A onda kada si spoznao
dubinu svoga uviranja i snagu izviranja,
samo sjetno nasmiješio si se,
i pošao opet kroz drvorede
koje ruke tvoje zasadiše mlade.

MOJI SUTONI

Ne, nemojte me siliti
da vam kažem
što sam sve mislio
kada sam u sutone trčao.

Znate vi kao i ja
da sutone najviše volim,
pa zašto onda hoćete
da vam ih sve dam?

Znam, uzimate ih i sami,
ali vas zato molim:
nemojte ih manje cijeniti
nego što ih cijenim ja.

SPOZNAJA

Već mnogo puta mišljah
da o nadanjima sve znam
i zašto nastaju i nestaju
nadahnuća mukom izbrazdana.

Pio sam s njihovih izvora
nepomućenih i bistrih još
i za borbu ne znah
koju između sebe vode.

Tek kad u sebi osjetih
njihov čudni koloplet
shvatih što sve znači
živjeti samo od nadahnuća.

GRKI SATI

Šutnja,
pogled koji bježi,
ne znam više što se zbiva.

Još do jučer
tu sam vidio cvijeće,
danas mi ga nešto skriva,
nadošli su grki sati.

Svatko ozbiljno stvari skuplja,
nekamo se, čini se, ide,
strah me i budio bih anđelka
koji usnuo u kutu drijema.

Magloviti veo pada,
gube se obrisi ljudi i stvari,
putovati nam je, dakle,
tko zna koliko,
da bismo pronašli svjetla
što sada nejasno svjetlost daju.

ŽELJA

Neka se isprepletu ovog trena
snažno naše paćeničke ruke
u nadu, osmijehe vedre, sreću,
neka prijateljstva ljepota sine
i zasjeni sva naša stradanja
što nastaje u bježanju i lutanju
nas samih jednih od drugih.

Na ulicama i trgovima
djeca nek opet krugove rišu,
bez bojazni, sa zjenicama razdraganim
u rukama svojim nevinim
u kojima svijet ogledat će se
i razotkriven u golotinji svojoj,
posramljeno koljena prignuti drska.

SJEĆANJA DRHTAJI

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate,
moje nekadašnje čežnje, ideale, sanje,
dah ukradene mi ljubavi ljetne noći,
noći sa svojim zvijezdama,
zrikavcima
i zanosom moga djetinjstva.

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate.

One su, naime, bile nazočne
dok sam kidao spone dana mi,
iako bez pristanka, gnijezda
i nosile u nepoznato toplo paperje
mojih ranih sanjarskih dana,
a sam morao sam tada poći
stazama
ovoga pogaženog izlomljenog vremena.

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate.

Barem za jedan tren,
Dugo gajenu čežnju
u okrilju besanih noći
i dugih sumornih izgriženih dana.

GLASI
PRIJATELJSTVA

UNATOČ SVEMU

Prolaze tople, blage kiše
kroz noć, kroz mene,
a ja ruke tvoje tražim,
prijatelju,
da ih skupa sa svojim
kišama ovim dam,
ne bi li nestalo s njih
svega onog od jučer.

Uspomenama satkano pjesništvo
i spokojstvo lažno,
ta već dosta su dušama jecali našim.

Ali, i ove prodoše kiše
i noć u zori nesta,
a ti ne dođe;
i ja sklopih svoje ruke
tužno ih uzvinuvši k sebi.

No, ipak, unatoč svemu,
prijatelju, tebi ja se
uvijek još nadam,
i čekam te
sa zrakama proljeća
u očima duboko.

NE BITI SAM

Proljeće je, sve je puno cvijeća i čežnje
da tijelo prostruji svježim mlazovima krvi.

Bez suvišnih pitanja, s povjerenjem,
izlazimo na poljane svoga srca.

Igramo se poput djece zanosno,
u jednostavnosti, iskrenosti i toplini.

Mir se spušta poput melema
na svaku bol, na svako loše sjećanje.

Znamo što je prijateljstvo i osjećaj
ima netko tko te umorna čeka.

MOJI PRIJATELJI PRAZNIH RUKU

Došlo je takvo vrijeme, trebalo je putovati, pronaći nova konačišta i na novim mjestima dočekivati zoru. Bilo im je teško što njihova djeca, koja tek imaju doći, neće gledati ista obzorja kao i oni i na istim mjestima proplakati svojim prvim plačem. Ne sjećaju se da su im oci ikad govorili o putovanjima i zato nisu znali što znači ostaviti sve i poći tražiti novo. Nisu znali, a trebalo je putovati.

A on, on je isto htio putovati s njima. Čudili su se da opet ništa ne želi ponijeti, pa čak ni neku staru poderanu zastavu, da svojim označi što će možda na kraju putovanja osvojiti. Sjećali su se kako je jednoga dana došao među njih, jednako tako siromašan. Za kruh i vodu koju su mu pružali, uzvraćao im je samo pričom koju je zvao "Istina o praznim rukama". Obuzeti svojim brigama i nadanjima, nisu je razumjeli. Pa ipak, nešto ih je uvijek privlačilo k njemu, nešto ih je iz nutrine zvalo.

Putovati je trebalo i krenuli su. Put ih je zvao, ali brzo otešćale ruke nisu im dale naprijed. Pokušavali su dok im očaj nije zamaglio sve. Nije se dalo dalje. No, on im je nastavio pričati. Cijeli dan i cijelu noć. Tek tada kao da je nešto nekima bljesnulo. Ustadoše i počеше razgovarati s njim - njegovim riječima. A on, radostan, uze svoj štap, ostavi ih da to prenesu i drugima i

rastade se od sviju kao prijatelj. Trebao je i drugima, spoznali su to i nisu plakali.

Kad su svi razumjeli "Istinu o praznim rukama", putovali su ostatak puta. Pričali su mi to dok smo se u mrzle večeri grijali oko vatre našeg prijateljstva i upoznavali me s putnicima koji su došli izdaleka da se naužiju njihova siromaštva i njihove istine. I nisu više znali za oteščale ruke, tek ćutjeli su kako se neprestano pretvaraju u svjetlo i plamen. Moji prijatelji praznih ruku, a opet tako punih! S njegovom pričom o praznim rukama duboko negdje u srcima.

TIJEK DANA

K.

Moj prijatelj stoji kraj prozora,
dok vani liju jesenje kiše.

Upravo se sjetio mojih riječi,
pa im se raduje i smiješi.

Osluškuje, nešto kuca u njegovoj dubini,
toplo i nježno kao dječje oči.

To moje srce doziva ga,
unatoč svim daljinama.

Spušta se večer, svjetla se pale,
toplina doma odvlači ljude i ptice.

PRIJATELJI

M.

Otpočinuli na klupi u parku.
Bez stida razmotali svoje siromaštvo
i nesebično se goste time.

MOST

Sve je bilo kao u priči: poznanstvo, osmijesi, riječi, most koji su izgradili između svojih obala. Doživljavali su rađanje proljeća, let leptira, jasnoću sunčanog dana. Vrijeme je išlo u budućnost vedru i nasmiješenu. Nitko nije pomišljao na oblake koji neizbježno, kažu, dolaze. Odjedanput bili su tu. Nije važno s koje su strane došli, nego što će biti s njima. Mogu probuditi na puni život zasađeno sjeme ili učiniti da sve to bude samo pokušaj.

Oči navikle na jasnoću, teško su se snalazile. Slika mosta se zamaglila, nestajalo ga. Pojavio se umor. Nije im se više uvijek išlo preko tog mosta. Počeli su se dovikivati, svatko sa svoje strane obale. Riječi su se zato znale gubiti, kidao ih vjetar, daljina im mijenjala smisao. I svatko je pritom imao u glavi svoje razloge, misleći da su oni jedini pravi. A srca su plakala u dubini, tiho, sama, duboko u noći.

Vrijeme se zbilo u pješčani sat koji je neumoljivo curio u prošlost. Postalo je ozbiljnije nego što je izgledalo u početku. Imali su srećom hrabrosti shvatiti što se zbiva. Požurili su prema mostu kao jedinom utočištu. Sastali su se na sredini, licem u lice. "Hoćeš li ponovno prelaziti na moju obalu?" "Da, hoću." "A hoćeš li ti prelaziti na moju?" "O da, hoću!" Stisak ruke, najprije lagan, zbunjen, a onda čvrst, iz dubine.

Pogledi su se razbistrili, čutjeli su dolazak opuštenosti i mira. Negdje su zapjevale ptice, osjetio se miris ruža. Nije više bilo važno što je izgledalo da će otići jedno od drugoga. Važno je samo bilo što to jednostavno nisu mogli. Bili su, naime, pravi prijatelji, i jesu!

NEDJELJOM NA TELEFONU

Jutarnji sneni glas: "Tko je?"

"Ja sam, kako si".

"Dobro, sjedim, evo, kraj prozora
i gledam oblake na nebu. Nedjelja je, znaš,
boli me taj dan, jer ne znam kamo otići.

Kako je s tobom?" "

Pa, tako, i kod mene je nedjelja,
upoznajem ulice ovog nepoznatog grada."

"Jesi li zadovoljan? Nedostaje li ti X?"

"Ne, to mjesto ne ljubim previše."

"A nešto drugo."

"E, to da." "Kako te se ne može razumjeti."

"O, ne, mene je tako lako razumjeti, imaš krivo!"

Šutnja.

"Halo, halo... imam još novaca,
zar je se prekinula veza?"

IŠČEKIVANJE

Jutro je,
prazna soba,
susjedi koji se ne brinu
što ti radiš ovdje.

Svira poznata glazba,
miješa se san i java.

Čut će se zvuk zvona
i ti ćeš otvoriti vrata
u izmaglici svojih misli.

Znaš tko će ući,
ali što učiniti kada uđe:
dopustiti mu da ti bude
prijatelj i brat
ili samo stranac
koji je slučajno svratio?

TEBI SE OBRAĆAM

Tvoje srce je uplašena ptica
dok ti lice nastoji odglumiti postojanost
i ti ideš u nove pustolovine
pokušavajući vratiti mir
kriku svoje duše.

Mene boli kada ti ideš u noć
ne prepoznavajući da sam tu, blizu,
da nisam slučajno zalutao
na tvoju stazu.

Znaš li...? Što? Ljeto ide,
bit će sunca i jedno će dijete,
utonulo u svoje misli,
pisati prstom po morskoj plaži.

ISHOD

Tebi sam uzalud vikao
da me primiš pod svoj krov.

Nismo se razumjeli.

Stajali smo iznenađeni,
misli su žurno nadolazile,
bojali smo se onog što dolazi.

Zvona obližnje crkve, činilo mi se,
nenadano su počela zvoniti.

Možda tebi i meni u spomen.

SUOČENJE

Zašto ne zacijele rane i sjećanja
što smo ih skupljali tijekom naših druženja,
bilo bi nam tada lakše putovati i razumjeti
kako se voda bistri u potoku,
kako ptice lete put plavoga prozračnog neba.

Mi nismo ono što smo bili,
nepomirena prošlost
progovara kretnjama i očima,
uzalud je ne upinjati se i ne sjećati se,
vrč što je išao na vodu razbio se
i sada su tu njegove krhotine
upitne i same.

Ostaje nam samo nada
da ćemo ubuduće biti sposobniji
prepoznati nečiji dah, nečiji krik
i odbaciti već unaprijed smišljena iščitavanja.

TRENUTAK ŽIVOTA

Noć je,
slušam tramvaje kako prolaze
ispisujem šarenu razglednicu.

Netko me negdje očekuje,
pita se hoću li se javiti.

Okružuje me moja soba,
neobijeljena povijest njezinih zidova,
svežanj knjiga na stalaži.

IZOSTANAK

Mnogoštošta je tu:

kišobran koji može poslužiti kao suncobran,
udobna stolica s naslonjačem u odabranim bojama,
naliv pero za lijepo pisanje dragim osobama,
želja razvući lice u predivan osmijeh,
ugodaj za odabrane.

Jedino nije tu

onaj s kojim bih rado sada bio.

VRTULJAK

Igra, osjećaj slobode,
srce stegnuto strahom,
oslobađanje, pa ponovno isto,
razumijevanje blijedi,
sve se izmiješalo,
kušaš uhvatiti glasove,
spojiti riječi u odgonetanje,
prije bijaše lakše,
plovio bi zato u prošlost,
sve ti je dosadilo,
čekaš da igra stane,
do koga ti je stalo,
za kim strepiš,
priznaj,
kraj igre dolazi,
rađaju se nova svjetla,
novi se vidici ukazuju,
koga ćeš čekati na izlazu - ulazu.

BOLNITRENI

DVOJBA

Ne mogu večeras izustiti
ni radost, ni bol.

Dugo sam sastavljao svoj mozaik,
a onda su oni došli i pomrsili ga,
lako, jednim pokretom ruke.

Kome se obratiti večeras?

NE VJERUJ MI BOŽE

I onda kada smušen
budem gasio svoja svjetla
i onda kad budem tvrdio
nisam tu, oputovao sam
ja te molim,
ne vjeruj mi, Bože!

To su tek moji zidovi
što ih trenutno ne znam srušiti,
to je tek nabujala bol
što podmuklo zaslijepila mi oči.

Ti si moj dah i toplina,
neiščezao glas u magli,
ti si moja namjera i odluka,
prijatelj dobar i vjeran,
zato, ja te molim,
ne vjeruj mi, Bože!

MOLBA

Bože,
ne obazri se noćas na moje slabosti,
već blagom rukom pomiluj svoje dijete,
nasmiješi mu se u uplakane oči,
namigni mu povjerljivo
i ono će te slijediti,
nije važno kako i kuda,
samo nek se dogodi blagdan radosti
tvoje i njegove,
dok ljudi prolaze u žurbi, sneni,
a ptice pjevaju glasom slobode.

NEŽELJENA NOĆ

Sjaj električnog svjetla,
sjedim za stolom
s prstima u kosi,
vjetar vani uporno ponavlja,
moglo je biti, a nije;
negdje tresak, vrisak, što li.
Trzam se i pitam:
sanjam li ja ovo?

ŽELJA

Zašto sam učio biti odrastao
i još to neumorno učim,
tako je, naime, lijepo sanjati,
nevinim očima gledati svijet
i vjerovati sve te najljepše čeka.

Koja je to zvijezda bila
što mi je neumorno obasjavala put,
htio bih je samo na tren vidjeti
i viknuti glasno da me sigurno čuje:
“Ja bih tako rado opet bio dijete.”

UPIT

Kad umoran navečer sklopiš oči
i dozoveš dan u sjećanje
ima li u tebi još toliko snage
razdvojiti dobro od lošeg,
pogledati u oči porazima
i nasmiješiti se
kao da se ništa loše dogodilo nije?

Sutra će ponovno početi novi dan,
kušat će te ljudi, stvari i događaji,
ako im nisi priprazio gostinjsku sobu
razmiljet će se po tebi,
bit će ti tada teško skupiti ih
i ti više nećeš znati
što ti se sprema u taj čas.

Ne slušaj tramvaje koji prolaze,
njima su davno odredili njihov put,
a ti si jedan od onih
koji se ne boji odgovarati za svoja djela,
koji zna stati na prag svoga doma
i svakom putniku namjerniku
pružiti komad kruha i nešto soli.

Samo, kažem ti, večeras ti je odgovoriti
ima li u tebi još toliko snage.

U TRENUCIMA TEŠKIM

Kad osjetiš da si poljubio noć
psovati nemoj, ni vikati nemoj,
stisni se u svojoj namjeri probiti opnu
i na kraju okupati se u svjetlosti.

Kad osjetiš da si poljubio noć
ne liži svoje rane, ne broji ih,
ništa ti one ne mogu,
ti si ratnik iz pustinje
koji hrabro putuje svojim opasnim putom.

Kad osjetiš da si poljubio noć
reci zvijezdama prijateljice moje jedine,
nemam nikoga do li vas,
ljubim vas svim srcem
i nestajem u ljubavi toj.

ZAPIS O ČOVJEKU IZ KUTA

Kosa posjedila od godina i užasa nemira
što su se zbivali na njegovu dijelu zemlje,
korak odlučan, upućen prema svome odredištu,
pod rukom novine ispisane jezikom
i pismom njegova naroda,
čelo ozbiljno, u dostojanstvu življenja,
oči u pitanju što ja imam s ovima ovdje.

Sjedio bi nenametljivo u društvu,
ponekad zaigrao neku igru s ostalima
i odlazio neprimijećen u svoj život.

Tako, dobar je, ali pomalo svoj,
rekli su mi na početku.

Pronašli smo zajedničku temu i počeli razgovarati.
Njegova duša djeteta provirivala je kroz oklop zrelosti.
Čudili su mu se zašto se smije,
što je to pronašao u sebi
što drugi do tada vidjeli nisu.

Nisam mu imao pružiti mnogo, tek smiješak,
ali kad su oni drugi zaigrali igru protiv mene,
osjetio sam njegovu ruku,
na rastanku sam vidio suzu u njegovim očima
i čuo riječ "zaboravi"
pogođen dubinom iz koje je uzeta.

Dok kasno noću pišem ovo prisjećanje
stalo mi je do njega
i pitam se što je s njim.
Ne brinem se za ostale,
a njih je mnogo, mnogo više.

NA POLASKU

Stojim na polasku,
na polasku u nepovrat
i tamo gdje me
nikad biti neće.

Pogled mi nedogled traži,
usne još nešto mole,
a duša traži i vapi,
ostani, samo, još malo.

Ali duh govori i pita:
zar se smije stati onda
kada nam noga na pragu
najveće pobjede stoji?

Pitanjem tim zatečen
smeteno nastavljam dalje,
iako znam da me nikad više
na polasku biti neće.

U PROLAZU

Uništeni crveni balon,
plač i musavo dječje lice.
Jedno djetinjstvo, jedno nadanje.

MIRIS
SADAŠNJOSTI

OBVEZA

čuje se grmljavina
nevrijeme se sprema
dječak sam usred poljca
sada velika i strašna

on se boji i boji
ipak mu je
zdrave i neizgubljene
dovesti janjce do kuće
gdje ga čekaju otac i mati

OZBILJNO GORKO

ratni su vjetrovi
prohujali mojim dijelom Hercegovine

prijatelj i ja u vojničkoj odori
u čizmama usred vrućeg ljeta
nakon naših zgarišta i ruševina
idemo vidjeti što je bilo
s njihovim selom oznakom zla

razbacani ostaci njihovih vojničkih odora
ovojnice od ispaljenih naboja
posljedice borbe
slike ugasla života

pred nekom razrušenom kućom
na zidiću na dohvat ruke
plavo vjetro za vodu stoji
(isto kao i kod moje kuće)
uzaludno čekajući vlasnika
da vodom iz njega ublaži žeđ

gledam ga
dva su osjećaja u meni
žao mi ovih u dušu
što uzaludno nastradaše
sretan sam
što su naši prošli ovuda

zaključujem ozbiljno gorko
sada tako mora biti

POSJET

iza nebodera barake u blatu
nikoga ne poznám od onih
što skupili se vani i što su unutra
pričaju mi da njihova djeca
igraju se s djecom iz nebodera
zajedno idu u školu
a oni su ovdje stigli iz Bosne iz...
bili su u logorima
sada su tu
ne usuđuju se pitati što dalje
dijelimo nešto čokolada
ovi moji htjeli bi to slikati
ja to ne mogu
osjećam se smiješno i zbunjeno
za ove ovdje sam bogato obučén
(zapravo samo prosječno)
uz to nemam potrebu
pitati za sapun prašak za pranje...
gledam ta lica
stiskaju mi na kraju ruku
kažu mi naš si prijatelj
želim samo jedno
biti samo toliko dugo Bog
koliko je potrebno za izreći
neka sve odmah drukčije bude

NEOSTVARENI SASTANAK

sve je bilo spremno
vozilo i gorivo
srce i misli
dar i vrpca

tog jutra oni su zapucali
i nisu mi dali do tebe

kiša je plakala
cijeli dan i cijelu noć

ništa nisu postigli
između nas je
sve ostalo isto

RAT OVE 1992

ubojstvo je stvarno

krv je stvarna

“životinje” su stvarne

ONI I MI

Bože njih ne zanimaju naši životi
njih ne zanimaju naša djeca
njih ne zanima naša budućnost

znam razbili smo njihovu igračku
morali smo
ona je bila naša tama

krhotine se ne mogu
(i ne smiju) skupiti
dok oni još vjeruju
u lažni njezin sjaj

kako tužno o Bože

POČETAK DANA

crna novinska slova
crna kava
crni oglasi o smrti
palih hrvatskih vojnika
molitva na usnama
vjera ovo neće biti uzaludno

Bože mrzim ovakav početak dana

ODLAZAK RATNIKA

bilo je predvečerje kada se
kao i mnogo godina prije
opet netko iz obitelji naše
zapotio u nepoznatu daljinu

majka je bila ozbiljno tiha
znala je u dubini duše svoje
sada se samo šuti i moli
topla iskra nade u srcu pali

moj je brat kretao u boj
za svoj i za naš dom
noseći pušku o ramenu
razgarajući odlučnost u srcu

sve je bilo svečano tužno
znali smo tako mora biti
svanut će nova zora noseći dah
pitomijeg dana u grudima

U JEDNO POPODNE

M.

kamenita vrata
mnogo ljudi
palimo dvije svijeće
dok one gore
šećemo Zagrebom
udišemo slobodu
gledamo se i znamo
ovo je odgovorno vrijeme

bdjeti treba
ustrajno i hrabro
inače će nas
raznijeti vjetar
progutati magle
i nećemo više znati
odakle se i kamo ide

Svjesni smo toga
ćutimo krik domovine
u nama se želja stvara
gorjeti poput svijeće
razbijati tmine oko sebe
noseći u dubini svojoj
pogled Majke Božje
s Kamenitih vrata

KAD DOMOVINA PLAČE

u tuđem dalekom gradu
kasno noću spremam se poći spati

kroz zatvorena prozorska stakla
čujem neki poznati glas

to domovina moja tiho plače
dok je nitko ne vidi i ne grdi

sinove i kćeri njene kosa tmurna kosi
a ona kao mati brižno bi ih skrila

kasno je ne mogu ići spati
čini mi se meni je nekamo poći

DOLAZAK

gledam ta lica oko sebe
odrasla dječja tuđa draga
ne pitaju više ni za što
oni znaju što im je činiti
u ova vremena teška

dolazim izdaleka željan
napiti se na tomu izvoru
ne propustiti priliku
vratiti se k sebi
i svome početku

zajedno ćemo graditi novi dom
pjevati iste pjesme
odgonetati iste riječi
ostajući i postajući samo ono
što smo oduvijek bili

PJESMA NEPOZNATOM MLADIĆU

pada
olovna
smrtonosna
kiša

nesmiljeno bezobrazno

tijelo mu sapeto
htjelo bi sunca
igre i slobode

oni koji šalju ovu kišu
imaju li dušu
izgledaju li poput nas
njihova djeca
smiju li se kao i naša

besmisleno izgledaju riječi

čuje se tutanj i prasak
skupljen uza zid
stidi se samoga sebe

osjeća mora izići van

prijatelji su njegovi već tu
djeca što u tren odrastoše
oni prkose ovoj kiši
spremni na sve što ima doći
poput ispranih morskih hridi

MOJ PRIJATELJ HRVATSKI VOJNIK

ugledah u novinama na slici
drveni križ na blatnjavu grobu
ispod slike piše da natpis kaže
nepoznatom hrvatskom vojniku

znaš li u tren postao si moj prijatelj
čuo sam tvoj glas hrvatski vojniče

natpis je varljiv ti nepoznat nisi
nepoznat je tek smijeh ti, lice,
mjesto gdje si se plaćući rodio
žena koju si jednom volio

znaš li u tren postao si moj prijatelj
čuo sam tvoj glas hrvatski vojniče

vjeruj mi učinit ću sve što mogu
na svoj način nastaviti tvoj hod
bit ćeš sa mnom po suncu i po kiši
slavlju nakon prijedena puta

znaš li u tren postao si moj prijatelj
čuo sam tvoj glas hrvatski vojniče

MOLITVA IZ ROVA

večeras kada budeš prolazio našom
bojišnicom
svrati Bože i u moj rov
ispričat ću ti najljepše priče koje znam
biti iskreniji nego ikada prije
obećat ću ti da neću biti
kao oni s druge strane
borit ću se kao ono ti
kada si bičem tjerao trgovce iz hrama
pritom ih nisi mrzio
učinio si tek ono
što si trebao učiniti

svrati Bože večeras i u moj rov

neću te imati čime počastiti
razumjet ćeš me
svakog trena oni mogu zapucati
prijateljski ćemo sagledati moju sadašnjost
dogovoriti se da u budućnosti
ne idemo jedan bez drugoga

svrati Bože večeras i u moj rov

možda neću prepoznati tvoj dolazak
zato molim te budi uporan
zovi me
sigurno ću se odazvati
čujem li tvoj glas

HERCEGOVINI

bili su često grubo prema tebi
razgonili ti sinove trnuli ognjišta
ali ti si uvijek znala svanuti u zoru
umiti se za novi dan spremi se
za nova prijateljstva i nove ljude

očaj nikako uspio nije
unakaziti tvoje drago materinsko lice

djeca su ti tvoja tepala i onda
kada su hodili tuđim hladnim pločnicima
sanjali o tvome rastu ljepoti i snazi
pričali o tebi svojoj djeci
bez obzira što ona nisu mogla
uvijek razumjeti roditeljske riječi

nisi zaboravljena
kolijevka se zaboraviti ne može
jedan si od onih prostora što ulijevaju život
otvaraju nove vidike i svojim dodirom liječe

**S P O Z N A V A N J E
O M U D R O S T I**

NA GORU MI JE POĆI

Jedanput sam i ja imao svoj grad, svoje bedeme i svoju zastavu. Imao sam jedanput svoj grad naoko učvršćen i s trubačem spremnim da u svakom trenu dadne znak za boj. Mislio sam da sam ga podignuo na stijeni i zato ga smatrah čvrstim. Ostavio sam samo uski prolaz k njemu i postavio stražu koja je bila budna i prebudna. Moj grad bio je za mene nerazoriv i ja sam čekao s osjećajem sigurnosti i čvrstoće.

I jedne zore u trenutku preispitivanja što zapravo čekam, jedan glas smjelo kroči kroz moj uski prolaz. Umjesto pozdrava reče: "Ruši bedeme i skidaj zastavu, jer to nije tvoja zastava". Zatečen, i, začudo, s nekom neodoljivom radošću, učinih to. On nastavi: "A sad uzmi zublju što ti je dajem i čekaj. Ne neprijatelja, nego prijatelja. Uzmi i čekaj". Poslušah, a On nesta u zori, dok ona zublja bljesnu i zapali moj grad i ja motrih kako gori i pepelom postaje. I spoznah da sam bio u dolini i da mi je s tom zubljom na goru poći.

MOLITVA

Neka Tvoja riječ
bude kruh naš svagdanji,
i neka u nama izraste
plodno sjeme hranjeno njome,
da bismo se razljuštili
te bistro pošli spoznavati
život ovaj naš,
znajući što nam je činiti.

BOG I JA

Neka koraci moji, Gospodine,
danas budu usklađeni s tvojima.

Odgonetat ću svijet plavim očima,
pričati mu nježnošću voljene osobe.

Ne želim imati ništa među prstima,
sve je moje vjetar u krošnji stabla.

IDUĆI ULICOM

Opazio sam, uvijek idem istom stranom ulice,
poznajem već sve trgovce, pijance i dangube,
htio bih katkada pozdraviti ih, progovoriti riječ - dvije,
ali mi smo stranci, svatko je sobom zabavljen
i nosi neke svoje slutnje, planove i želje.

Ne, više neće biti tako, evo, dajem riječ,
na prvom prijelazu prijeći ću na onu stranu ulice,
načinit ću taj mali napor i pogledati
je li život isti tamo i ovamo
ili ipak sve to ovisi samo od mene.

KRIK

Ne pričajte mi večeras o Bogu,
o njegovim djelima, ljubavi i znanju.

Sve ste krivo razumjeli.

Vaš Bog je Bog knjige,
reda i zakona.

Moj je Bog, Bog života,
iskustva i ljubavi.

Ne pričajte mi večeras o Bogu,
počet ću vikati.

UPITNIK

Čudno kako ne znam
napisati pjesmu o Bogu.

A volim ga.

Sve što kažem, čini mi se da je
previše prazno, previše obično.

Znam da je u meni
kao toplina moje duše.

Kada ću moći
napisati pjesmu o Bogu?

NASLUĆIVANJE ODGOVORA

Nisu oni bili krivi, a ni ja,
i to je bilo ono najgore.

Negdje iz mutne zajedničke podsvijesti
pojavljivala su se rješenja.

Primjenjivali smo ih zaklinjući se u dobro,
nastojeći dosegnuti obećane visine.

Danas razmišljam o tomu
i pitam se zašto?

Očito, još se nisam pročistio,
došao gol na svoje izvore.

OZBILJNI KOMIČAR

Sjedio je na klupi u parku
s bocom vina u rukama,
smiješio se prolaznicima, pozdravljao ih,
oni su okretali glavu i djeci govorili
da se ne smije u životu ponašati tako.

Sutradan je došao u svečanom odijelu,
držao se ukočeno i na razdaljini,
imao je novine i ponekad ozbiljno pogledavao,
gledali su ga s naklonošću
i sada djeci govorili
da je sigurno nešto veliko u životu.

Preksutra ga više nije bilo,
dao je samo oglas u novine
da prodaje svoj život.

RAZBIJENI PRIVIDI

New Yorku

Grad otežala disanja
poput čovjeka izjelice,
lažni sjaj, lažni smiješak,
osobna vrijednost
izražena računom u banci,
ironija s Kipom slobode.

Ljudi-mačići traže novi život,
ne shvaćaju da sve bi ljepše bilo
kada bi obične male stvari
ponovno zadobile svoju vrijednost.

KUĆICA BROJ ŠEZDESET TRI

Dvije bake, sestre dvije,
same,
poput dvaju svjetionika,
blaguju svoje siromaštvo
i ujutro
i u podne
i uvečer.

Ponekad se potuže da su same,
da prestalo je ono vrijeme
kada se, samo zato što smo ljudi,
dolazilo drugima u goste.

O nedosanjanim snovima,
kao i uvijek, ne pričaju ništa,
život ih je tlačio i mlatio,
zato danas spoznanje
kako izdržati težinu životnog križa
poput prelijepa zastora
proteže se iza njihovih riječi.

Izlazim iz njihove kućice broj šezdeset tri
sretan što sam čovjek,
jer ovdje dodirnuh njegovu snagu,
prepoznah ga silna i neslomljiva
svim vjetrovima unatoč.

DAR

Na mom stolu
porculanski labud stoji.

Tako danima, tako noćima,
nikamo se ne žuri,
kad se vratim umoran,
kad se vratim radostan,
on me nijemo uvijek pozdravi,
ponekad i popričamo,
nježno, prijateljski,
baš kao dva stara znanca.

Porculanski labud
moje dane broji.

Zamišljam osobu
što mi ga dade,
plave oči i otvoreno srce,
pitam se gdje je sada, što radi,
kako podnosi kišne dane,
misli li još hrabro
slijediti sunce.

Na mom stolu
porculanski labud stoji.

O JESENI

Prvi put
pišem pjesmu o jeseni.

Pitam se o čemu pisati?

Možda o lišću, možda o kišama,
možda o dimu, možda o ljudima?

Nemam odgovora.

Počinjem gledati jesen,
ona počinje gledati mene.

Zatvaram bilježnicu
i čujem nove šumove, nove riječi.

Jesen mi priča svoju priču,
ja je slušam, slušam.

Prijateljstvo, kao mandarine,
dozrijeva i nudi se.

ISKORAK

M.

Upalili smo bijelu svijeću
da zgrije naše mrzle dane.

Dišemo u ritmu jeseni
bogatoj zlatnim lišćem,
pozlaćenim ulicama,
blagoslovljenim kišama,
lijepim svježim jutrima.

Otišle su negdanje bljuzgavice,
prljave ulice,
otužnost i magla
s likom čežnje.

Provodimo večeri uz svijeću i glazbu.

Svjetlost plamti
kao susret, kao prijateljstvo,
uz naslućivanje budućeg
što se polako ulijeva u sadašnje.

Upalili smo bijelu svijeću.

OPOMENA

Molio bih te da ne šapćeš,
da se ne mičeš žurno,
da jednostavno šutiš.

Jedan list htio bi
otkinuti se sa stabla
i potražiti svoj novi život.

Nemaš pravo smetati ga,
tek se možeš pitati
što to on zapravo čini.

PUTUJ

Ponesi dostojanstveno
svoj svijet sa sobom
i ne okreći se.

Ništa u prošlosti nema.

Nešto je odumrlo,
nešto se prelilo u sadašnjost
i ne zna
hoće li stignuti u budućnost.

Proberi pažljivo vrijednosti
i putuj.

ZVIJEZDE

Pobjegle od nas tako daleko,
a mi djeca što plaču i viču:
ponovno vratite nam se!

KORACI

Izlet su u nepoznato,
želja čovjekova da se
sa samim sobom susretne

SPOZNAJA

Još jedna pročitana knjiga,
tko zna koja po redu,
uzdah iz dubine,
misao odlutala u daljinu,
među ovim ispisanim slovima
ja pronašao sam sebe.

ODLUKA

Putujte moji snovi
poput ptica koje lete prema jugu,
neću vas zaustavljati,
ovo je vaše vrijeme,
slušat ću vaš glas
i ponovno biti dječak
što se radoznalo zagledao
u privlačnu budućnost.

NA MORU

Šaka je stisnuta do boli;
nenadano prosvjetljenje, što li:
prsti se olabavljaju,
kroz njih curi sitni, prljavi pijesak.
Na dlanu ostaje sjati prelijepi biser.

MUDRA IZREKA

Kako je lijepo osjećati
da si uistinu slab
i kako je lijepo
nasmijati se od srca
cvijetu obasjanom suncem
nakon nekih kiša.

UPORNOST

Htio bih napisati nešto pametno,
nešto čemu će se diviti.

Ispisujem riječ ljubav.

Dvojim da je to pametno,
dvojim da će se tome diviti.

Kako bi bilo pokušati nešto drugo?

Čujem uporan glas:
ne izdaji sebe.

BISER

U mome srcu,
kao u rastvorenoj školjci,
zrcali se biser.

Dodji i uzmi ga.

TEBI

Uzmi me za ruku, tako, nježno,
pričat ću ti najljepše priče,
bit ću i pozoran slušatelj,
jednom riječi sve što hoćeš,
ja nisam, naime, čovjek samoće,
slabo pamtim ukrućene zakone,
smijem se cipelama koje svijetle,
drugujem s onima odvažna lica.

Znaš li,
dugo te već tražim,
uz tople riječi otrcanog izraza.

MOJA DUŠA

Moja je duša
napola prazna soba
u bijelo obijeljena.

Nekoliko obješenih slika
i ništa više.

Svakim danom
nastojim obrisati prašinu,
udahnuti čist, svježi zrak.

Moja duša
tiho spava u meni.

KAZALO

KORACI BLAGI,	
KORACI TEŠKI	5
ISPOVIJED	7
BUNIM SE	8
LUTANJE	9
MOJI SUTONI	10
SPOZNAJA	11
GRKI SATI	12
ŽELJA	13
SJEĆANJA DRHTAJI	14

GLASI

PRIJATELJSTVA	15
UNATOČ SVEMU	17
NE BITI SAM	18
MOJI PRIJATELJI PRAZNIH RUKU	19
TIJEK DANA	21
PRIJATELJI	22
MOST	23
NEDJELJOM NA TELEFONU	25
IŠČEKIVANJE	26
TEBI SE OBRAČAM	27
ISHOD	28
SUOČENJE	29
TRENUK ŽIVOTA	30
IZOSTANAK	31
VRTULJAK	32

BOLNI TRENI	33
DVOJBA	35
NE VJERUJ MI BOŽE	36
MOLBA	37
NEŽELJENA NOĆ	38
ŽELJA	39
UPIT	40
U TRENUCIMA TEŠKIM	41
ZAPIS O ČOVJEKU IZ KUTA	42
NA POLASKU	44
U PROLAZU	45

MIRIS	
S A D A Š N J O S T I	47
OBVEZA	48
OZBILJNO GORKO	49
POSJET	50
NEOSTVARENI SASTANAK.....	51
RAT OVE 1992	52
ONI I MI	53
POČETAK DANA	54
ODLAZAK RATNIKA.....	55
U JEDNO POPODNE	56
KAD DOMOVINA PLAČE	57
DOLAZAK	58
PJESMA NEPOZNATOM MLADIĆU	59
MOJ PRIJATELJ HRVATSKI VOJNIK	60
MOLITVA IZ ROVA	61
HERCEGOVINI	62

S P O Z N A V A N J E	
O M U D R O S T I	63
NA GORU MI JE POĆI	64
MOLITVA	65
BOG I JA	66
IDUĆI ULICOM.....	67
KRIK	68
UPITNIK	69
NASLUĆIVANJE ODGOVORA	70
OZBILJNI KOMIČAR	71
RAZBIJENI PRIVIDI	72
KUĆICA BROJ ŠEZDESET TRI.....	73
DAR	74
O JESENI	75
ISKORAK	76
OPOMENA	77
PUTUJ	78
ZVIJEZDE	79
KORACI	80
SPOZNAJA	81
ODLUKA	82
NA MORU	83
MUDRA IZREKA	84
UPORNOST	85
BISER	86
TEBI	87
MOJA DUŠA	88

Pisanjem pjesama bavi se još od svoje četrnaeste godine. Prve pjesme šalje u "Mali koncil" i u "Male novine". Nastavlja suradnjom u raznim listovima i časopisima katoličkog okružja: "Novi cvijet", "Naša ognjišta", "Dlan", "Kršni zavičaj", "Marulić". Kada se očekivalo da izađe s prvom zbirkom pjesama, on u svojoj 20. godini gotovo prekida s pisanjem. Jednoga proljetnog dana pali sve što je napisao. Ipak, ponekad ne može izdržati i ponešto napiše. To ujedno i objavi. Nakon desetak godina "promišljanja", ponovno se zauzetije vraća pisanju. Prevodi, piše eseje, pjesme. Ova zbirka plod je toga rada. Pjesme sadržane u njoj uglavnom su još neobjavljene.

Naslovnu stranicu izradila:

Milena Tomas

